

แพทย์ที่ดีควรเป็นอย่างไร

ศาสตราจารย์ นายแพทย์สมศักดิ์ โล่ห์เลขา
นายกแพทยสภา

เรามีข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2526 ซึ่งเปรียบเหมือนศีลซึ่งเป็นข้อห้ามต่างๆ ถ้าไม่ปฏิบัติตามจะถูกลงโทษแต่เรายังไม่มีแนวทางปฏิบัติของการจะเป็นแพทย์ที่ดี

ความเก่งและความดีเป็นคนละเรื่องกัน แพทย์บางท่านมีความรู้ดีเรียนเก่ง วินิจฉัยโรคได้แม่นยำ รักษาผู้ป่วยได้รอดชีวิตมาก แต่อาจจะนิสัยไม่ดี คดโกงหลอกลวงผู้ป่วย หรือพูดจาไม่ดี ขาดทักษะในการติดต่อสื่อสาร เราต้องการแพทย์ที่ทั้งเก่ง ดีและมีจริยธรรม

ในประเทศไทยมีแพทย์กว่า 34,000 คน แพทย์ส่วนใหญ่เป็นคนดีมีส่วนน้อยเท่านั้นที่เป็นปัญหาทำให้วงการแพทย์เสื่อมเสีย ถ้าคนไทยไปหาแพทย์เพียงปีละสองครั้ง จะมีคนไปหาแพทย์ปีละ 120 ล้านครั้ง แต่ที่มีความผิดพลาดเกิดขึ้นนั้นมีน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนที่แพทย์ให้การักษา จะให้แพทย์ทำไม่ผิดเลยเป็นไปได้เพราะบางเรื่องเป็นเรื่องสุดวิสัย แพทย์บางท่านอาจมีทั้งเก่งและไม่เก่งในคนเดียวกัน ขึ้นอยู่กับเรื่องที่เขาดูแล ถ้าดูแลผู้ป่วยในเรื่องที่เขาเชี่ยวชาญเขาก็จะเป็นแพทย์ที่เก่ง แต่ถ้าให้ไปดูแลในเรื่องที่เขาไม่ถนัดก็จะกลายเป็นคนไม่เก่งไป ไม่มีใครรู้หมดทุกอย่างได้

ลักษณะที่ดีของแพทย์ในสายตาประชาชนของแต่ละประเทศไม่เหมือนกัน ส่วนใหญ่ประชาชนอยากให้แพทย์รับฟังและไม่เร่งผู้ป่วยมาก ให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้ป่วยต้องการให้แพทย์มีเวลาคุยและสามารถพบแพทย์ได้โดยไม่ต้องนัดหลายวัน มีเวลาเล่าเรื่องต่างๆ ให้แพทย์ฟัง ได้มีการสอบถามความเห็นแพทย์ พยาบาล และผู้ป่วยเกี่ยวกับแพทย์ที่ดีพอจะสรุปข้อมูลได้ คือ

1. แพทย์ที่ดีจะต้องเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ว่าจะเขาจะเป็นใคร คนปกติหรือผู้ป่วย คนรวยหรือจน ไม่ว่าจะมีความเชื่อชาติหรือศาสนาใด
2. แพทย์จะต้องให้กำลังใจและช่วยเหลือผู้ป่วยรวมทั้งญาติของผู้ป่วย
3. แพทย์ต้องช่วยเหลือส่งเสริมสุขภาพนอกเหนือจากการรักษาโรค ดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวม
4. แพทย์จะต้องรักษามาตรฐานในวิชาชีพอย่างดีที่สุด
5. แพทย์จะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงตนเองตลอดเวลา

6. แพทย์ต้องเพิ่มพูนความรู้จากข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อให้ข้อมูลที่ทันสมัยที่สุดแก่ผู้ป่วย แต่ขณะเดียวกันต้องเคารพในความเป็นส่วนตัวและค่านิยมของผู้ป่วย
7. แพทย์ต้องรู้ขีดความสามารถของตนและปรึกษาหรือส่งต่อถ้าเหนือความสามารถของตน
8. แพทย์ควรถามผู้ป่วยด้วยคำพูดที่นุ่มนวล ให้ผู้ป่วยได้เล่าเรื่อง ระบายความรู้สึก และปัญหาต่างๆ โดยแพทย์จะต้องรับฟังอย่างตั้งใจ
9. แพทย์ควรให้คำแนะนำโดยไม่มีอคติ เน้นผลประโยชน์ของผู้ป่วยเป็นหลัก
10. แพทย์จะต้องซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม
11. แพทย์จะต้องมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
12. ให้ผู้ป่วยได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับสุขภาพ และการดูแลสุขภาพตนเอง ให้ความช่วยเหลือ
13. ดูแลผู้ป่วยโดยใช้ข้อมูลที่มีหลักฐานยืนยัน (evidenced base medicine)
14. แพทย์จะต้องเคารพในสิทธิผู้ป่วย เพื่อนแพทย์และผู้ร่วมงาน
15. แพทย์จะต้องรักษาความลับของผู้ป่วย ถึงแม้ว่าผู้ป่วยจะตายแล้วก็ตาม
16. แพทย์จะต้องให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยในภาวะฉุกเฉินยกเว้นจะแน่ใจได้ว่ามีผู้อื่นยินดีให้การดูแลได้
17. ยอมรับเรื่องความตาย เป็นสัจธรรมของโรค ช่วยเหลือผู้ป่วยและญาติ เมื่อความตายใกล้เข้ามา
18. ทำงานร่วมมือกับบุคลากรทางการแพทย์ด้านอื่นอย่างดี แพทย์จะต้องรู้จักการทำงานเป็นทีม
19. แนะนำและพร้อมที่จะเรียนรู้จากผู้อื่นไม่ว่าจะอยู่ในฐานะอย่างไร หรืออายุเท่าไร บางครั้งเราต้องเรียนจากผู้ที่อายุน้อยกว่า หรือมีการศึกษาต่ำกว่าได้
20. ใช้ภาษาที่ถูกต้อง สามารถสื่อสารให้ผู้ป่วยเข้าใจได้
21. แพทย์จะต้องปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมอาชีพเช่นเดียวกับที่ต้องการให้แพทย์อื่นปฏิบัติต่อตน
22. แพทย์จะต้องไม่คิดค่าตรวจรักษาเพื่อนแพทย์ด้วยกันและจะต้องไม่กล่าวให้ร้ายเพื่อนแพทย์ด้วยกัน
23. ยอมรับความผิดพลาดของผู้อื่นที่เกิดโดยไม่ได้ตั้งใจและให้ความช่วยเหลือแนะนำตามความเหมาะสม
24. แพทย์จะต้องพยายามขับไล่แพทย์ที่ไร้ความสามารถ หลอกหลวง คดโกงหรือ

ทูลจริตออกจากวงการแพทย์

25. แพทย์จะต้องไม่แย่งผู้ป่วยของแพทย์อื่นมาเป็นของตน

26. แพทย์จะต้องระมัดระวังในเรื่องการเปิดเผยการค้นพบหรือการรักษาใหม่ๆ ให้กับ

คนนอกวงการแพทย์

27. แพทย์จะต้องแจ้งคุณสมบัติของตนเท่าที่มีการรับรองแล้วเท่านั้น ไม่ควรอ้างตนเองเป็นผู้เชี่ยวชาญโดยไม่มีใครรับรอง

28. แพทย์ไม่ควรโฆษณาตนเอง

29. แพทย์ต้องไม่จ่ายหรือรับค่าตอบแทนในการรับผู้ป่วย ในการจ่ายยาหรือส่งการตรวจทางห้องปฏิบัติการหรือส่งต่อผู้ป่วย

30. แพทย์จะต้องไม่ใช้ความรู้ทางการแพทย์หรือความเป็นแพทย์ทำผิดศีลธรรมหรือกฎหมายบ้านเมือง

31. แพทย์จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม

32. แพทย์ควรเป็นผู้นำสังคมในเรื่องสุขภาพและเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม

33. สุดท้าย ประชาชนอยากเห็นแพทย์ที่มีความสมดุลย์ในชีวิตสำหรับตนเอง และครอบครัว มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีเวลาพักผ่อนและออกกำลังกาย แพทย์จะต้องเรียนรู้การติดต่อสื่อสารที่ดี มีทักษะชีวิตในด้านต่างๆ รู้จักแก้ปัญหาตนเองเวลาเกิดความเครียด และต้องการให้อาจารย์ในโรงเรียนแพทย์ และแพทย์รุ่นพี่เป็นตัวอย่างที่ดีแก่แพทย์รุ่นน้องๆ